

Svar på skriftligt spørgsmål om tryggande av yttrandefriheten för högsta undervisningen och forskningen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 309 rd undertecknat av riksdagsledamot Päivi Räsänen/kd:

Hur avser regeringen trygga friheten för vetenskaplig forskning och yttrandefriheten för högsta undervisningen och forskningen?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Friheten för vetenskap, konst och högsta undervisningen samt universitetens självstyrelse tryggas redan i Finlands grundlag. I universitetslagen finns det närmare bestämmelser om dessa rättigheter på det sätt som grundlagen förutsätter. Vetenskaplig frihet innebär bland annat forskarens frihet att välja forskningsämne och forskningsmetod, genomföra forskningen och offentliggöra forskningsresultaten. Forskningsfrihet innebär också ansvar att iaktta forskningsetiska principer och god vetenskaplig praxis.

Forskningsfrihet och vetenskaplig frihet framgår i synnerhet i universitetens lagstadgade självstyrelse. Statsmaktens har i egenskap av tryggare av den vetenskapliga friheten och yttrandefriheten i anslutning till den i uppgift att se till att beslut i universitetens interna ärenden fattas av deras egna institutioner i enlighet med självstyrelsen. Statsmakten har inte i uppgift att avgöra vetenskapliga tvistefrågor eller ta ställning till dem.

Yttrandefriheten för den högsta undervisningen och forskningen omfattar lärarens och forskarens rätt att presentera sina egna forskningsresultat, sina vetenskapliga uppfattningar och kritiska bedömningar även när de innehåller kontroversiellt material. Karaktären hos den högsta undervisningen och forskningen förutsätter även att synpunkter som framförs i rollen som medlem i forskarsamhället kan motiveras med vetenskaplig forskning i stället för med egna åsikter eller övertygelse.

Yttrandefrihet och forskningsfrihet innebär även rätt för andra medlemmar i forskarsamhället att föra fram sin egen uppfattning om lärarens och forskarens ställningstaganden och kritisera dem. Till den vetenskapliga debattens natur hör en strävan att definiera huruvida en ståndpunkt baserar sig på vetenskaplig forskning eller om det är fråga om en ren åsiktsyttring.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 309/2018 rd

Enligt 2 § 2 mom. i universitetslagen ska universiteten ordna sin verksamhet så att hög internationell kvalitet säkerställs inom forskning, konstnärlig verksamhet, utbildning och undervisning med iakttagande av etiska principer och god vetenskaplig sed. Enligt undervisnings- och kulturministeriets uppfattning är det ändamålsenligt för universiteten och forskarsamhällen att föra egna diskussioner om innehållet i dessa principer och gränserna. Ministeriet anser även att det är ändamålsenligt att universitetet och dess ledning strävar till att säkerställa att den undervisning som ges och det undervisningsmaterial som används baserar sig på vetenskaplig forskning. Ministeriet respekterar Jyväskylä universitets självstyrelse och befogenheterna för dess institutioner.

Helsingfors 23.8.2018

Undervisningsminister Sanni Grahn-Laasonen